

File name: Avsnitt 24 - Forsmarks kraftgrupp ljud.wav
Transcriber: ScriptMe.io
Operator: Magnus Degerman
Date of transcription: Oct 29 2024

Ulf: Hjärtligt välkomna säger jag till alla er som lyssnar på Inblick Östhammar, vår samhällspodd som handlar om samhällsutveckling. Och det är tisdag. Det brukar vara det när vi sänder den här podden. Välkommen till dig Elin!

Elin: Tack så mycket!

Ulf: Hur har veckan varit?

Elin: Kort än så länge. Den har varit bra.

Ulf: Det händer alltid mycket saker. Det brukar man kunna sammanfatta på fredagen och idag ska det hända väldigt mycket saker i det här rummet. Vi har fått besök av Forsmarks kraftgrupp och Malin och Johanna. Hjärtligt välkomna säger vi till er!

Malin Berg: Tack!

Ulf: Ni ska få berätta vad ni heter mer än Malin och Johanna. Och ni ska också få berätta lite grann om vad ni håller på med för någonting. Vi kommer hantera ett begrepp som jag har förstått heter driftsförlängning och det ska vi försöka reda ut vad det är. Vi är ju värdkommun för en stor industri, eller rättare sagt för flera stora industrier och tidigare sändningar har vi berört andra kommuner i Norrbotten och vad de har för utmaningar, och nu har vi förmånen att ha en sådan. Ett sådant stort företag hos oss som ska berätta om sina utmaningar och vilka krav ställer på oss. Har du några särskilda förväntningar på den här sändningen?

Elin: Eller att få lära dig mer om den här driftsförlängningen som man pratar om på nyheterna varenda dag? Det ska bli jättespännande!

Ulf: Det var en snygg boll till er då och då tänkte jag. Nu tittar jag på er. Nu får ni börja med

att presentera vad ni heter och vad ni sysslar med för någonting till vardags.

Johanna Blavier: Johanna Blavier, Jag är presschef på Forsmark.

Malin Berg: Och jag heter Malin Berg, chef för projektkontor i Forsmark och ansvarig för alla ändringar vi gör inne på anläggningen.

Ulf: Projektkontoret då. Arbetar ni med ett särskilt projekt just nu då eller?

Malin Berg: Vi har ungefär 90 projekt som pågår på alla tre block och på OCH ytterområdet när vi gör ändringar i anläggningen som kräver dokumentationspåverkan och så vidare.

Ulf: Nu ska vi sortera lite grann i begreppen. Du nämnde block och då får ni berätta lite grann. Vad är ett block för någonting och vad gör man egentligen ute på Forsmark? För alla vet inte det. Varsågod.

Johanna Blavier: Ska jag ta malin, när hon säger block som är någon anläggning. Vi har tre reaktorer och tre anläggningar på Forsmark. Ettan, tvåan och trean. Och det vi gör, det är att producera el. Ursäkta kråkhalsen.

Ulf: Det är ingen fara. Ni skickar ut el på elnätet helt enkelt. Som bland annat den här industrin som vi besökte för några veckor sedan.

Elin: Men även våra egna. Vi har ju en gruva på gång som kommer gå på eldrift till exempel. Vi har ju Sandvik Coromant som är en jättestor industri också, så vi har ju också stora tunga aktörer som behöver mycket energi.

Ulf: Och i det här fallet så pratar man om el som produceras, oavsett vad det är för villkor ute. Vad kallar ni det för?

Malin Berg: Planerbar el? Fossilfri planerbar el. Vindkraft är ett annat energislag och den är inte planerbar. Vi kan inte bestämma när det ska blåsa och Sverige behöver stor del planerbar

el.

Ulf: Inte minst för stålproduktion. Som vi var inne på tidigare.

Ulf: Och då kommer vi osökt in på driftsförlängning. Vad är driftsförlängning för något? Berätta lite kort om det.

Malin Berg: Vi kan köra Forsmark ett. Forsmark 2 och 3 började producera el 1980, 81, 85 och idag har våra ägare beslutat att vi har 60 års drifttid, vilket innebär att vi kommer avsluta produktionen 2040, 41, 45

Malin Berg: Det kommande behov vi har i Sverige på El så har vi fått ett uppdrag att utreda och göra en förstudie. Om vi kan förlänga den här tiden till 80 år, vilket innebär ytterligare 20 årsproduktion för samtliga tre anläggningar i Forsmark. Våra kompisar på västkusten Ringhals har också två anläggningar. Det är 03:04 och de har samma uppdrag, så vi gör en gemensam förstudie tillsammans med Vattenfall. Som huvudägare så har man begärt en förstudie där vi tittar på anläggningens förmåga, vår egen förmåga, vad som tekniskt krävs för att förlänga de här 20 år. Vi har gjort stora investeringar senaste åren för att klara oss i 60 år. Att klara ytterligare 20 år kräver ytterligare investeringar. När förstudien vi arbetar med innebär tekniskt sett vilka komponenter behöver byta ut anläggningen. Det kan vara stora, det kan vara turbiner, generatorer, men det kan också vara mindre

Malin Berg: och en större mängd av komponenter som behöver bytas ut. Man tittar också på när i tiden man behöver göra det. När är mest optimalt för att nyttja komponenternas livstid så länge som möjligt, och sedan kunna klara sig till 80 år? Och sen såklart tillsammans med att titta på vad kostar det? Vilka leverantörer kommer vi att behöva hjälp av? Både med komponenter men också med resurser och kompetens. Och sen så tittar vi tillsammans också med Ringhals. När i tiden är det smart att göra det så att vi kanske får saxa vissa

Malin Berg: områden mellan oss, så att vi inte belastar leverantörerna samtidigt?

Elin: Det kanske inte finns hur många leverantörer som helst som kan er bransch, tänker jag.

Malin Berg: Och så kan det vara. Dessutom ska vi investera om 20 år och det är en utmaning att säga att vilka leverantörer har vi tillgång till då? Men eftersom vi har ett beroende till dem

så måste vi underlätta för dem så gott vi kan. Så då måste man kanske också synka mellan våra anläggningar alla fem då både Ringhals 02:03.

Malin Berg: Den förstudien pågår just nu. Vi gjorde en lite kortare förstudie förra vintern, men nu görs en fördjupad som håller på i 01:01 halvt år.

Elin: Och när en sådan rapport är klar, vart redovisar man den sen? För jag antar att det är för att få ett förlängt tillstånd så bestämmer man inte alldeles själv. Att vi tycker att den här reaktorn mår bra. Vi kör 20 år till utan det lär väl finnas ett kontrollorgan på något vis.

Malin Berg: Ja, det finns en tillståndshantering som jag inte är helt insatt i, men den driver juristerna och sen finns det också en lönsamhetsbit. Är det lönsamt att investera i de här anläggningarna i 20 år? Så att den här rapporten vi tar fram nu kommer gå till våra ägare

Malin Berg: och ägandeskapet. Att Vattenfall äger Forsmark till 66 %. Sen finns det mellansvenska kraftgrupp ägare till 25,5 % och sen tror jag Sydkraft Nuclear Power äger resterande. Och Fortum är stora aktörer. Mellansvenska kraftgrupp. Så de ägarna tillsammans ska vi ta ställning till vårt underlag och göra en bedömning ur ägarperspektiv. Om det är lönsamt att fortsätta driva de här anläggningarna och tillstånden hanteras också juridiskt såklart.

Elin: Det var mycket nytt.

Ulf: Verkligen. Hahahaha.

Ulf: Jag sitter alldeles stum och lyssnar.

Malin Berg: Det är en komplicerad process.

Malin Berg: Därför tog det tid.

Ulf: Och när räknar ni med att det ska kunna levereras en signal i vilken riktning det här går?

Malin Berg: Sista april 2006 och vintern som måldatum för våran rapport. Och sen så någonstans 26-27 tror jag att våra ägare tar ställning till det här då.

Elin: Men det är klart att det är en strålande affär om det går att förlänga befintligt. För att bygga nytt är det ingenting man gör på ett kvartal. Nej, nej.

Johanna Blavier: En driftsförlängning blir ju som en brygga över under tiden vi väntar på att eventuellt ny kärnkraft finns på plats.

Malin Berg: Så det är positivt ur flera aspekter ifall det skulle landa och komma på plats. Absolut, Det är ju en fantastisk förmån att få vara med i den här förstudien. Att få se vad vi behöver göra. Det är intressant och lärorikt. Det är en jättechans för Forsmark. Det är jätteskönt för Östhammars kommun som geografiskt område. När förstudien visar att vi kommer behöva förstärka resurs kompetensmässigt, vilket också är jätteviktigt. Om man tittar på sikt. Och samtidigt en jätteutmaning. Den stora faktorn att man ska lyckas med det är att man har kompetens och resurser.

Elin: Och det är samma vi har överallt. Det som verkar vara alla industrier stora utmaning är just kompetensförsörjningen och energiförsörjningen. Och så infrastrukturfrågor överlag såklart.

Johanna Blavier: Då sitter vi med alla de tre bollarna som det ska nu. Så det är ett gediget arbete som vi sitter med nu för att få det här i land.

Ulf: Om ni kikar lite på rekryteringsbehovet och jag ska inte förekomma förstudien på något vis, men om du skulle ge några exempel på kompetenser som ni ser att det här sannolikt kommer att behöva den här typen av. Vad skulle det vara för kompetenser då?

Malin Berg: Tänk bara. Kopplat till förlängningen så behöver vi egentligen skjuta in kompetensresurser på alla områden. Det som sticker ut är inom teknikområdet där vi behöver konstruktörer inom både el, mekanik, bygg och så vidare. Sen underhåll de som faktiskt är ute och gör det praktiska arbetet i anläggningen, både monterar nya komponenter men också vidmakthåller dem över längre tid. Det är de kategorier som sticker ut mest. Men ska vi göra

så pass mycket mer jobb så att vi tror att det här paketet innebär, så behövs det folk som jobbar med inköp och jobbar som projektledare, folk som jobbar med ekonomi.

Elin: Och ekonomi, kemi.

Malin Berg: Alla roller kommer att behöva förstärkas.

Ulf: Det här skulle vi säga till våra åttondeklassare i.

Elin: Vår årskurs nio ska snart välja gymnasiet som ni vet om ni skulle önska vad de kommande generationerna nu skulle välja för att bli, vad skulle ni önska.

Malin Berg: Inom teknikyrken.

Elin: Teknikyrken.

Malin Berg: Och vår bransch är så pass speciell så att allt som vi pysslar med på dagarna, eller som våra kollegor pysslar med, det går inte att lära sig på skolbänken. Det får man jättemycket av hos oss. Det är en fantastiskt fin skola på Forsmark, så välj en teknisk inriktning så lär vi er resten.

Elin: Det är ju ett strålande jobb dessutom. Senast vi träffade Björn Linde var det väl som är VD. Och så sa han att man kan jobba på Forsmark hela sitt yrkesliv, byta karriär var femte år och fortfarande ha utveckling. Det är väl en. Det låter som en arbetsplats som borde attrahera den här generationen som kommer nu, som vill ha lite mer flexibilitet och kunna byta.

Malin Berg: Det är verkligen så. När jag bor i började Forsmark jobba inom IT. Sen har jag jobbat och varit beställare. Kallar vi det Forsmark? Man har ansvar för ett antal system i anläggningen och de ska jag se till att de hålls uppdaterade och vid liv, och då beställer jag förnyelse eller underhåll på dem. Nu jobbar jag med projekt. Hela vår företagsledning var till Uppsala universitet förra året och möts också av elever som inte är studenter och som inte riktigt har koll på vad vi gör. Man tror att de vill ha kärnfysiker. Det är det som gör att vi sticker ut. Men vi är.

Elin: Fotfolket.

Malin Berg: Vi är en väldigt bred arbetsplats. Vi behöver. Vi behöver kemister. Inköp. Folk som går ut och ronda på anläggningen. Underhåll. Konstruktörer. Projektledare. Allt. Allting. HR, ekonomi. Allt möjligt. Så det är en väldigt stor och bred arbetsplats. Då har vi cirka 1200 anställda på alla de här kategorierna.

Elin: Det är en superspännande arbetsgivare, tänker jag. Så det borde attrahera, tänker vi. när man jobbar hos er. Bor man i kommunen eller i Tierps kommun eller pendlar man från Uppsala? Hur ser det ut? Vet ni? Både och?

Johanna Blavier: Väldigt väldigt olika. Jag skulle vilja säga att.

Johanna Blavier: Många bor i kommunen och många pendlar in. Vi märkte väl en viss förändring

Johanna Blavier: innan eller under pandemin. Som det är nu så jag pendlar. Jag pendlar från Gävle.

Malin Berg: Du bor här i kommun men det är många som pendlar ganska långt. Vi har medarbetare och kollegor från både Stockholm och Uppsala och Gävle och alla möjliga kollegor runt omkring Skåne. Visst är det enköping?

Elin: Oj.

Ulf: Visst är det så att det går direkt bussar både från Uppsala och Gävle till Forsmark.

Malin Berg: Vi har pendlarbussar. Det är en fantastisk service.

Ulf: Ja, verkligen.

Malin Berg: Även Öregrund och Östhammar.

Johanna Blavier: Ja, det.

Elin: Är Superbra en. Jag ser att vår klocka tickar på, men om ni skulle önska något från kommunen. Ni står inför många utmaningar för att lyckas med det här. Vad skulle ni ha för önskemål att kommunen satsade extra på? Finns det något sådant?

Elin: Jag vet att Malin redan gör insatser för att det ska finnas ett rikt fritidsutbud till exempel.

Malin Berg: Att det är viktigt att jobba för att locka hit folk. Det är samma där klassiska som jag tänker att alla arbetsgivare egentligen kämpar lite med att locka till sig medarbetare och få dem att stanna kvar.

Elin: Bostäder och bra infrastruktur och ett rikt friluftsliv. Saker att göra.

Malin Berg: Omsorg. Skola. Fritidsaktiviteter. Ett av våra mål. Precis som Johanna sa innan pandemin så var vi väldigt mycket på plats. Då jobbar man fem dagar i veckan på plats. Det var ganska naturligt. I och med pandemin så var det helt annat. Som för många andra arbetsplatser och efter det en helt annan syn på distansarbete. Det är helt okej att sitta någon annanstans i Sverige eller någon annanstans för att jobba mot Forsmark. Det finns mycket bättre tekniska möjligheter, men det är en utmaning geografiskt sett att ligga ute på Forsmarkhalvön.

Elin: Vi behöver många på plats också. Det är långt från.

Malin Berg: Alla håll och Uppsala. Jag säger som Johanna Så det är en timme att åka. Ja, det är roligt i maj men inte så roligt i november. Det är en utmaning för oss,

Malin Berg: men det finns inte heller så många ställen att flytta in till i Östhammars kommun. Vi har fler och jag vill gärna komma och ta med min familj. Men vart ska vi bo någonstans? Och då kanske man väljer att bo kvar i Uppsala och pendla, och då är det en större risk att man är där några år, och sen finns det en annan arbetsmarknad som lockar istället. Så det är en utmaning för oss. Precis som andra arbetsplatser i kommunen, tänker jag. Jag tänker vad gäller rekrytering. Generationerna som kommer nu efter dig och mig. Jag fyller 50 snart så jag har varit några varv runt kvarteret. Men jag märker ju på ungdomarna som kommer nu. De har en helt annan syn på balansen mellan arbetsliv och fritid. Jag tror att det är jätteviktigt att ha det i beräkning. De ställer helt andra krav än vad arbetstagarna gjorde på 80 talet när Forsmark drog i gång. Helt andra krav och det gäller att ha förståelse för det och

Malin Berg: bygga runt det lite grann.

Ulf: Det låter ju väldigt mycket som det som vi har pratat om tidigare. Attraktivitet, bostäder, kollektivtrafik, bra infrastruktur och utbildning.

Ulf: Har du fått svar på dina funderingar kring driftsförlängning?

Elin: Ja, jättespännande! Jag får väl hålla tummarna tänker jag. Och sen får väl vi jobba på på vår kammare så att vi kan möjliggöra att det blir bra.

Malin Berg: Jag tycker att en fråga eller ett svar som vi har lämnat. Det var en potentiell driftsförlängning energimässigt. Det skulle betyda för systemet ifall vi kan få mer el ut på linan. Forsmark står nu för 17 %, en sjättedel av Sveriges elproduktion. Så det är klart att 20 år till ger väldigt mycket mer energi till Sverige om vi kan fortsätta.

Elin: Och möjliggör tillväxt och industrialisering och grön omställning på ett helt annat sätt.

Ulf: Det var ett bra medskick. Det var jättebra att du sa det, Johanna.

Elin: Jättebra! Det står i vårt elljusspår att var sjätte lampa från Forsmark.

Johanna Blavier: Den är.

Elin: Väldigt bra. Den är väldigt pedagogiskt för såna som mig som inte är så insatt i det.

Ulf: Stort tack för att ni tog er tid att komma hit och dela med er av er kunskap, och också ställa lite krav på Östhammars kommun och så.

Malin Berg: Inte krav, önskemål.

Johanna Blavier: Önskemål.

Malin Berg: Tack för att du komma!

Ulf: Tack så mycket till dig också Elin.

Johanna Blavier: Tack!

Ulf: Och tack så mycket till Magnus Degerman som har skött tekniken och vi gör en ny sändning nästa tisdag. Välkommen då! Hej då!